

ендогенного білка Rictor), є лінія ембріональних клітин нирки людини HEK293.

Список використаних джерел:

1. Laplante M., Sabatini D. M. mTOR Signaling in Growth Control and Disease // Cell. – 2012. – Vol. 149, N.2. – P. 274–293.
2. Kapahi P., Chen D., Rogers A.N. et al. With TOR, less is more: a key role for the conserved nutrientsensing TOR pathway in aging // Cell Metab. – 2010. – Vol. 11, N.6. – P. 453–465.
3. Jacinto E., Loewith R., Schmidt A. et al. Mammalian TOR complex 2 controls the actin cytoskeleton and is rapamycin insensitive // Nat. Cell Biol. – 2004. – Vol. 6, N.11. – P. 1122–1128.

Фролова Н.В.

студент;

Кмець А.М.

асистент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

ОРНІТАФАУНА ПРИРОДНИХ ЕКОСИСТЕМ ПІВНІЧНОГО ЛІВОБЕРЕЖЖЯ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Взаємодія людини і навколишнього середовища – головна проблема ХХІ століття. Сучасну екологічну ситуацію в Україні можна вважати вкрай задовільною. Екологічна криза продовжує поглиблюватись та поширюватись, яка зумовлена зростанням техногенних аварій через застаріле обладнання, низька ефективність або

взагалі відсутність очисних споруд, але головною причиною є низький рівень екологічної освіти. Зміни природного середовища, викликані урбанізацією територій і зростанням міст, суттєво впливають на видовий склад живих організмів.

Птахи є невід'ємною складовою усіх біотопів, вони займають важливе місце у житті людини. Комахоїдні та хижі птахи знищують велику кількість шкідників сільського господарства. Велика кількість досліджень характеризує птахів в якості індикаторів стану природного середовища, яке вони заселяють. В змінах видового складу та чисельності птахів дуже наочно відображаються як позитивні, так і негативні зрушення, що відбуваються в місцях їх гніздування, зимівлі, на шляхах міграцій.

Крім того велика кількість птахів належить до мисливських видів, на яких дозволено полювання у встановлені строки: гуси, качки, погоничі, лиска, курочка водяна, кулики, куріпка сіра, припутень, горлиця звичайна, фазан та інші.

Орнітофауна України нараховує 424 види птахів. Серед них 267–270 гніздові, з яких 132–138 зимуючі; 17 з'являються лише на зимівлі, 129 спостерігаються лише у період сезонних міграцій або мають статус залітних.

Досить велика кількість видів птахів на сьогодні занесена до Червоної книги України. До останнього видання (2009 р.) було занесено 87 видів. У порівнянні з попереднім виданням (1994), до нового було включено на 20 видів більше [2, с. 456].

Тому метою нашого дослідження стало виявлення сучасного стану орнітонаселення культурного та природного ландшафту північного Лівобережжя України, з'ясування динаміки змін орнітоценозів та визначення перспективи їх

розвитку при поглибленні і розширенні антропогенного впливу.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі завдання:

1. Встановити видовий та кількісний склад птахів, вивчити і порівняти їх щільність та біомасу у різних за ступенем урбанізації антропогенних екосистемах.

2. Проаналізувати зміни орнітонаселення за трофічним, топічним показниками та за типом фауни при поступовому посиленні антропогенного впливу на природні екосистеми.

3. Виявити сезонні зміни у населенні в різних екосистемах даного регіону.

В Україні майже повністю відсутні дані цілеспрямованого аналізу процесів поетапного формування населення птахів тих територій, які в різній мірі зазнали людського впливу. Зокрема, це стосується Лівобережної частини Українського Полісся.

У той же час Сумське Полісся є дуже цікавим в зоогеографічному плані, як зона контакту лісостепу з широколистяними, сосновими і темнохвойними лісами, в якій відбувається зіткнення різних фауністичних комплексів. Тому з'ясування ареалогічних тенденцій у цьому регіоні потребує постійного моніторингу [1, с. 19].

Наша робота присвячена вивченню орнітофауни деяких представників Ряду Passeriformes згаданого регіону, який в різній мірі зазнав антропогенного впливу, з'ясуванню ступеню змін орнітоценозів у межах досліджуваного регіону. Passeriformes найчисленніший за кількістю видів ряд птахів, адже до нього належить майже 2/3 відомих науці видів птахів, до того ж одним із перших реагує на зміни в навколишньому середовищі що і обумовило об'єкт

дослідження: орнітофауна деяких представників ряду Горобцеподібні на території Сумського Полісся.

В Україні зустрічається 130–135 видів горобцеподібних, але для підвищення результативності проведеної роботи ми обрали лише II представників. Це *Sylvia nisori* та *Acrocephalus palustris*.

Дані види є досить звичайними і досить поширеними на території Сумської обл. та всієї України. На основі проаналізованої літератури нами було встановлено, що починаючи з 1980-х рр. в досліджуваному нами регіоні пішов процес скорочення чисельності даних видів, що є свідченням негативного антропогенного впливу на механізм розподілу та чисельність даних видів та всього ряду в цілому. Максимальна кількість гнізд знайдених у 1969-1980 рр. – 51 (*Sylvia nisori*) та 46 (*Acrocephalus palustris*), то в 2012-2013 рр. їхня кількість становила лише 28 та 22.

Всього в Сумському Поліссі за два роки досліджень нами відзначений 23 види представників Passeriformes. З них 16 достовірно гніздяться, 2 – *Phylloscopus trochiloides*, *Saxicola torquata* – можливо гніздяться, *Prunella modularis*, і *Fringilla montifringilla* – тільки пролітають, 3- рогатий *Eremophila alpestris*, *Bombycilla garrulus* і *Acanthis flammea* – лише зимують.

Основним методом дослідження було спостереження.

При спостереженнях за цією групою тварин слід відмічати такі фенологічні дані: дата появи перших представників перелітних видів; період масового прильоту; період завершення міграції; дата появи на гніздовій території; дата початку будівництва гнізд; дата появи першого яйця у кладках; дата знахідки першої повної кладки; дата появи першого пташеняти; масовий виліт

молоді з гнізда; відмічаються подібні дані для видів у яких є другі кладки протягом гніздового сезону (це переважно горобині птахи); початок осінньої міграції; масовий відліт особин певного виду; дата останнього спостереження.

Sylvia nisoria внесена в список птахів Бернської конвенції, середовище існування якої в Європі помітно погіршилося, значно зменшилась область поширення *Acrocephalus palustris*. Тенденції в сучасному просторово-екологічному та демографічному поширенні видів на території України досліджені в недостатній мірі, інформація з великих частин її території відсутня.

Список використаних джерел:

1. Афанастев В.Т. Экология гнездования некоторых редких и малоизученных видов птиц на севере Сумской области и на сопредельных территориях Украины и России. // Актуальні проблеми створення Деснянсько-Старогутського національного природного парку та перспективи їх вирішення. Матеріали науково-практичного семінару (Середина-Буда, 19-20 листопада 1997 р.). – КИЇВ, 1998. – 103 с.

2. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с. – 5000 прим. – ISBN 5-88500-064-6